

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	228-25/281773
Otsuse kuupäev	17.10.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	Ühispakkujate OÜ Derivaat NH3 Power ja AS-i Alexela vaidlustus Elering AS-i riigihankes „Sagedusreservide pikaajaline soetamine“ (viitenumber 281773)
Menetlusosalised	Vaidlustaja, ühispakkujate OÜ Derivaat NH3 Power ja AS-i Alexela, esindaja vandeadvokaat Arne Ots Hankija, Elering AS, esindaja vandeadvokaadi abi Pilleriin Peedorsk

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 8, § 192 lg 3 p-i 7 alusel

Jätta vaidlustus läbi vaatamata.

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 15.07.2024 avaldas Elering AS (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Sagedusreservide pikaajaline soetamine“ (viitenumber 281773) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks (28.08.2025) esitati Riigihankes 13 pakkumust, sh esitasid pakkumuse ühispakkujad OÜ Derivaat NH3 Power ja AS Alexela.

Hankija 29.09.2025 protokollise otsusega tunnistati vastavaks kõikide pakkujate pakkumused peale ühispakkujate OÜ Derivaat NH3 Power ja AS-i Alexela pakkumuse. Samal päeval hindas Hankija pakkumusi hindamismetoodika alusel (pakkumuste esitamise ettepaneku p 9 ja selle alapunktid) ja tunnistas edukaks viie pakkuja (edaspidi Kolmandad isikud) pakkumused, kellega Hankija otsustas sõlmida hankelepingu.

2. 10.10.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) ühispakkujate OÜ Derivaat NH3 Power ja AS-i Alexela (edaspidi Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsusele lükata Vaidlustaja pakkumus tagasi.

15.10.2025 esitas Hankija vastuse vaidlustusele, milles taotles mh vaidlustuse läbi vaatamata jätmist põhjusel, et Vaidlustajal puudub vaidlustuse esitamise õigus.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et praegusel juhul esineb alus vaidlustuse läbi vaatamata jätmiseks RHS § 197 lg 3 p-i 7 alusel.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

3. RHS § 197 lg 1 p-i 8 kohaselt lõpeb vaidlustusmenetlus vaidlustuskomisjoni otsusega jätta vaidlustus osaliselt või täielikult läbi vaatamata, kui ilmnevad käesoleva seaduse § 192 lg-s 3 sätestatud alused.

RHS § 192 lg 3 p 7 alusel jätab vaidlustuskomisjon vaidlustuse läbi vaatamata, kui vaidlustajal puudub vaidlustuse esitamise õigus.

3.1. Vaidlustusmenetlus lähtub isiku subjektiivsete õiguste kaitse põhimõttest.

RHS § 185 lg 1 sätestab, et pakkuja, taotleja või riigihankes osalemisest huvitatud ettevõtja võib vaidlustada hankija tegevuse, kui ta leiab, et RHS-i rikkumine hankija poolt rikub pakkuja õigusi või kahjustab tema huvisid. Seega peab vaidlustuse esitamiseks iga konkreetse nõude osas olema täidetud kaks tingimust: vaidlustatav hankija otsus või riigihanke alusdokument (RHS § 185 lg 2) peab olema õigusvastane ja rikkuma samaaegselt ka vaidlustaja õigusi vaidlustatavas riigihankes. Seetõttu ei pea vaidlustuskomisjon kontrollima hankija tegevuse seaduslikkust, kui ta jõuab järeldusele, et see ei puuduta vaidlustaja õigusi.

Kohtupraktikas on korduvalt leidnud kinnitust, et üldreeglina on isikute hankemenetluses osalemise ainus seaduslik eesmärk majanduslik huvi sõlmida hankelepings. Seega on riigihanke vaidlustusmenetluses kaitstav õigushüve RHS § 185 lg-st 1 tulenevalt õiguspärane hankelepingsu sõlmimise võimalus ja vaidlustuse rahuldamine peab aitama kaasa vaidlustaja õiguste kaitsele või rikutud õiguste taastamisele. Vaidlustatav ei ole hankija tegevus (riigihanke alusdokumendid ega otsused), mis seda eesmärki ei teeni.

3.2. Riigikohus on otsuse 3-3-1-65-11 p-is 16 rõhutanud, et *vaidlustuskomisjonil tuleb omaalgatuslikult kontrollida, kas vaidlustajal on vaidlustuse esitamise õigus* ja märkinud, et *vaidlustuskomisjon jätab vaidlustuse läbi vaatamata ja tagastab selle oma otsusega vaidlustajale, kui vaidlustajal puudub vaidlustuse esitamise õigus*. See seisukoht on kohaldatav praeguses asjas vaatamata asjaolule, et kohtu viidatud riigihangete seadus enam ei kehti. Vastav säte kehtib RHS § 192 lg 3 p-is 7 samas sõnastuses. Vaidlustuse esitamise õigusele (kaebeõigusele) tuleb anda hinnang vaidlustuse esitamise hetke seisuga ning hilisemad võimalikud sündmused ei saa mõjutada kaebeõigust (vt eespoolviidatud Riigikohtu otsuse p 15).

3.3. Hankija on oma seisukohtade p-ides 19-34 esitanud selged ja objektiivselt kontrollitavad põhjendused selle kohta, et vaidlustuse esitamise hetkel oli Vaidlustaja positsioon Riigihankes ja esitatud pakkumuste pingereas selline, et ka juhul, kui Vaidlustaja pakkumus oleks vastav, ei tõuseks see ettepoole mitte ühestki Kolmandate isikute pakkumusest, mis on Riigihankes tunnistatud vastavaks ja edukaks. Seega praegusel juhul on Vaidlustaja olukorras (ja oli selles ka vaidlustuse esitamise hetkel), kus tal puuduks võimalus jõuda hankelepingsu sõlmimiseni Hankijaga ka vaidlustuse rahuldamise korral, mistõttu ei saa vaidlustatud Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta rikkuda praegusel hetkel Vaidlustaja subjektiivseid õigusi.

3.4. Vaidlustaja ei ole vaidlustanud Kolmandate isikute või nende pakkumuste kohta tehtud

otsuseid ja kuna kõik RHS-i kohaselt tegemist vajavad otsused on Riigihankes tehtud 29.09.2025, siis ühtegi neist otsustest Vaidlustaja enam tähtaegselt vaidlustada ka ei saa. Seega Kolmandate isikute ja nende pakkumuste kohta tehtud otsused on kehtivad, vaidlusmenetluse tulemus ühelgi juhul edukaks tunnistatud pakkumuste pingerida ei mõjuta ja Vaidlustajat hankelepingu sõlmimiseni Hankijaga ei vii.

Euroopa Kohus on otsuses asjas C-401/09, p-is 49, sedastanud, et *tühistamisväide* [on] *põhjendatud huvi puudumise tõttu vastuvõetamatu ka juhul, kui – isegi oletades, et see väide on põhjendatud – nimetatud väite alusel vaidlustatud õigusakti tühistamine ei saaks hageja nõuet rahuldada*. See seisukoht on kohaldatav ka olukorras, kus Vaidlustaja tegelik eesmärk Riigihankes on jõuda hankelepingu sõlmimiseni Hankijaga: Vaidlustajal ei saa olla huvi oma pakkumuse tagasilükkamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks, kui – isegi oletades, et väited selle otsuse õigusvastasusest on õiged (mida vaidlustuskomisjon ei väida) – Vaidlustaja ei saaks ikkagi jõuda Riigihankes hankelepingu sõlmimiseni Hankijaga. Praegusel juhul on Kolmandate isikute pakkumused õigesti vastavaks ja edukaks tunnistatud, need otsused on kehtivad ja selles vaidlus puudub.

3.5. Vaidlustaja on vaidlustuse p-is 15 märkinud, et *kokku valis hankija välja viis pakkujat, kuid kui mõni neist otsustab lepingut mitte sõlmida, siis võib hankija teha pakkumuse lepingu sõlmimiseks ka vaidlustajale*.

Vaidlustuskomisjon märgib, et vaidlustuse esitamise hetkel ei ole kaitstav Vaidlustaja õiguste võimalik rikkumine tulevikus. Vaidlustajal peab olema kaebeõigus vaidlustuse esitamise hetkel (vt p 3.2) ja vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustajal seda ei olnud. Vaidlustuskomisjon peab võimalikuks kaebeõiguse tekkimist tulevikus, kui mõni edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud Kolmandatest isikutest otsustab tõepoolest hankelepingut Hankijaga mitte sõlmida, hindamismetoodika kohaselt võiks olla Vaidlustaja pakkumus tunnistatud edukaks ja ainsaks takistuseks selleks on Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta. Sellisel juhul tekib Vaidlustajal RHS § 185 lg 1 kohane kaebeõigus ajahetkest, kui ta saab teada või pidi teada saama, et Hankija otsus ka tegelikult tema õigusi rikub ja hankelepinguni jõudmist takistab.

3.6. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise otsus ei riku Vaidlustaja subjektiivseid õigusi, Vaidlustajal puudub selle vaidlustamise õigus ning vaidlustus tuleb jätta RHS § 192 lg 3 p-i 7 alusel läbi vaatamata.

Elektrooniliselt esitatud vaidlustuse tagastamiseks vajadus puudub.

4. Kuna vaidlustus jääb läbi vaatamata, on Vaidlustajal õigus nõuda riigilõivuseaduse § 15 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõivu tagastamist. Riigilõivu tagastamise taotlus tuleb esitada vaidlustuskomisjonile vastavalt riigilõivuseaduse §-le 12.

Hankija ei või RHS § 201 lg-st 3 tulenevalt anda nõustumust hankelepingu(te) sõlmimiseks enne seitsme päeva möödumist vaidlustuse läbi vaatamata jätmise ja tagastamise otsuse teatavaks tegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)
Angelika Timusk